Stockholms läns landsting

Landstingsrådsberedningen

SKRIVELSE
2014-10-22

LS 1303-0417

Landstingsstyrelsen

Motion 2013:4 av Håkan Jörnehed (V) och Gunilla Roxby Cromvall (V) om Stockholms läns landstings ansvar för de nationella minoriteterna

Föredragande landstingsråd: Torbjörn Rosdahl

Ärendebeskrivning

Håkan Jörnehed (V) och Gunilla Roxby Cromvall (V) har lämnat en motion om Stockholms läns landstings ansvar för de nationella minoriteterna.

Förslag till beslut

Landstingsrådsberedningen föreslår landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta

att anse motionen besvarad.

Landstingsrådsberedningens motivering

Landstinget har sedan 2010 - då lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk trädde i kraft - en åtgärdsplan avseende nationella minoriteter och rätten att använda minoritetsspråk inom Stockholms läns landsting. Stockholms läns landsting är förvaltningsområde för det finska språket vilket innebär särskilda skyldigheter att tillhandahålla information för finsktalande.

Åtgärdsplanen håller sedan ett år tillbaka på att utvecklas med syftet att levandegöra planen i hela landstinget, att fördjupa samarbetet med länsstyrelsen i dessa frågor, att se över möjligheterna till samråd med representanter för de nationella minoriteterna samt att det årliga statsbidraget på 250 000 kronor ska utnyttjas varje år för satsningar som rör det finska språket.

Sedan mars 2014 arbetar en person på heltid med dessa frågor och sedan juni 2014 arbetar en person på halvtid under ett år för att särskilt fokusera på romska frågor i landstinget. Samråd har också hållits med flera av de nationella minoriteterna och i andra fall är möten planerade.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 13 oktober 2014
Motion 2013:4
Åtgärdplan avseende nationella minoriteter och rätten att använda minoritetsspråk (LS 1003-0199)
Landstingsfullmäktiges protokollsutdrag den 22 oktober 2013

Torbjörn Rosdahl

Carl Rydingstam

Landstingsstyrelsens förvaltning
Landstingsdirektörens stab

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2014-10-13

LS 1303-0417

Handläggare:
Clara Wahren

Landstingsstyrelsen

Ankom
Stockholms läns landsting
2014 -10- 13
Dnr. LS 1303-0417
Rokel I

Motion 2013:4 av Håkan Jörnehed (V) och Gunilla Roxby Cromvall (V) om Stockholms läns landstings ansvar för de nationella minoriteterna

Ärendebeskrivning

Håkan Jörnehed (V) och Gunilla Roxby Cromvall (V) har lämnat en motion om Stockholms läns landstings ansvar för de nationella minoriteterna.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 13 oktober 2014
Motion 2013:4
Åtgärdplan nationella minoriteter (LS 1003-0199)
Landstingsfullmäktiges protokollsutdrag den 22 oktober 2013

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att anse motionen besvarad.

Förvaltningens förslag och motivering

Sammanfattning
Håkan Jörnehed (V) och Gunilla Roxby Cromvall (V) har lämnat en motion om Stockholms läns landstings ansvar för de nationella minoriteterna. Motionärerna vill se till att landstingets antagna handlingsplan för minoriteter uppdateras och levandegörs. De vill även att Stockholms läns landsting inför någon form av samråd för de olika nationella minoriteterna för att kartlägga deras respektive behov och resurser.

Förvaltningen arbetar aktivt med frågan. Tre samråd med sverigefinnar har redan genomförts och kontakter med ytterligare minoritetsgrupper har tagits. Handlingsplanen ses över för att levandegöras. Mot bakgrund av det föreslår förvaltningen att motionen ska anses besvarad.

Bakgrund
Håkan Jörnehed (V) och Gunilla Roxby Cromvall (V) har lämnat en motion om landstingets ansvar för de nationella minoriteterna och rätten att använda minoritetsspråk. Motionärerna föreslår att åtgärdsplanen avseende nationella minoriteter och rätten att använda minoritetsspråk, som antogs av landstingsfullmäktige den 12 oktober 2010, uppdateras och levandegörs. Vidare föreslår motionärerna att Stockholms läns landsting ska införa samråd med de nationella minoriteterna för att kartlägga deras respektive behov.

Den 1 januari 2010 trädde lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724) i kraft. Den syftar bland annat till att skydda och främja minoritetsspråken samt att möjliggöra inflytande för de fem nationella minoriteterna i olika frågor. Med utgångspunkt i den nya lagen beslutade landstingsfullmäktige år 2010 om en åtgärdsplan avseende nationella minoriteter och rätten att använda minoritetsspråk inom Stockholms läns landsting.

Stockholms läns landsting är förvaltningsområde för det finska språket vilket innebär särskilda skyldigheter att tillhandahålla information för finsktalande. Länsstyrelsen fördelar årligen ett statsbidrag på 250 000 kronor till Stockholms läns landsting för åtgärder som ska gynna den finskspråkiga gruppen.

Motionen behandlades i landstingsfullmäktige den 22 oktober 2013, § 164, då den återremitterades.

Överväganden
Landstingsdirektören har fattat ett verkställighetsbeslut, DIR 3138, den 20 augusti 2013, om att utveckla den beslutade åtgärdsplanen med syfte att ta fram konkreta åtgärder som leder till att

- planen uppdateras och levandegörs inom hela landstinget
- samarbetet med länsstyrelsen inom ramen för dessa frågor fördjupas
- möjligheterna till samråd med fokus på de nationella minoriteterna ses över och utreds
- det tilldelade statsbidraget används årligen för satsningar som rör det finska språket, i enlighet med lagen.

I enlighet med det nämnda verkställighetsbeslutet har en person i mars 2014 anställts vid kommunikationsavdelningen på landstingsstyrelsens förvaltning för att på heltid arbeta med frågan. Det har även anställts en person, i juni 2014, på 50 procent över ett år, för att särskilt fokusera på de romska frågorna.

Den 17 december 2013 hade förvaltningen uppstartsmöte med företrädare för den sverigefinska minoriteten, Sverigefinska riksförbundet, Sverigefinska ungdomsförbundet och Sverigefinska kvinnor i Stockholm. Frågor som diskuterades var hur samråden ska fungera fortsättningsvis, kommande

rekryteringen av en minoritetssamordnare, Språkpaketet, information kring landstingsvalet år 2014 och landstingets webbplats.

Den 3 juni 2014 hade förvaltningen nästa samråd med representanter från Sverigefinska riksförbundet och Sverigefinska ungdomsförbundet då även representanter från kulturförvaltningen och patientnämndens förvaltning var med. Frågor som diskuterades då var fortsatt utformning av samrådet där sverigefinska organisationer önskar sig ett likvärdigt samråd som landstinget har med pensionärsorganisationer och organisationer för funktionsnedsatta, med politisk anknytning och arvodering. Sverigefinnarna önskade sig bland annat bättre information på finska om kollektivtrafik, sjukvårdsupplysning på finska och öronmärkta kulturbidrag för sverigefinska aktörer. Vidare diskuterades landstingets webbplats. Patientnämndens förvaltning informerade om vilka frågor de arbetar med och hur sverigefinnarna kan kommunicera med dem.

Vid samråd den 9 september 2014 var representanter från Sverigefinska riksförbundet och Sverigefinska ungdomsförbundet, Danderyds sjukhus, förvaltning för utbyggt tunnelbana (FUT) samt landstingsstyrelsens förvaltning närvarande. Diskussionspunkter var bland annat problem med tolkar vid sjukhusbesök och information om FUT och hur FUT arbetar för att informera bättre på finska.

Förvaltningen har tagit kontakt med representanter för romer, judar, tornedalingar och samer med syfte att få till stånd samråd även med dess grupper. I vissa fall har ett första möte redan hållits, i andra fall är möten planerade.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

Beslutet har inga ekonomiska konsekvenser.

Miljökonsekvenser av beslutet

I enlighet med landstingets Miljöpolitiska program 2012-2016 har hänsyn till miljön beaktats och slutsatsen är att det inte är relevant med en miljökonsekvensbedömning i detta ärende.

Toivo Heinsoo
Landstingsdirektör

Ankom
Stockholms läns landsting
2013 -03- 19
Dnr LS1303-0417

2013:4
Rotel I

Stockholms läns landsting
2013-03-19

Motion av Håkan Jörnehed (V) och Gunilla Roxby Cromvall (V) om SLL:s ansvar för de nationella minoriteterna

Riksdagen beslutade 1999 - mot bakgrund av Europarådets konvention - att erkänna samer, Sverigefinländare, Tornedalingar, judar och romer som nationella minoriteter i Sverige.

Lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk, som trädde i kraft den 1 januari 2010, ger de fem nationella minoriteterna särskilda rättigheter i hela landet. Det handlar bland annat om att skydda och främja minoritetsspråken samt möjliggöra inflytande i olika frågor. Förutom grundskyddet finns ett förstärkt skydd för samiska, finska och meänkieli inom de olika förvaltningsområdena.

Landstingen har generellt haft svårt att identifiera sin roll gentemot minoritetspolitiken. Det finns t.ex. brister beträffande information om de nationella minoriteternas rättigheter liksom information på minoritetsspråken. Många landsting och regioner informerar på olika sätt om minoriteternas särskilda rättigheter, dock inte Stockholms läns landsting som med största sannolikhet har flest invånare som tillhör dessa minoriteter.

SLL antog en handlingsplan 2010 som inte förefaller ha haft någon nämnvärd inverkan på arbetet med de nationella minoriteterna. SLL har beklagligt nog, som enda landsting vid sidan av Örebro, heller ingen form av samråd med de olika minoriteterna.

Mot bakgrund av ovanstående föreslås landstingsfullmäktige besluta

att tillse att den handlingsplan som antogs 2010 uppdateras och levandegörs samt

att SLL inför någon form av samråd för de olika nationella minoriteterna för att kartlägga deras respektive behov och resurser.

Håkan Jörnehed (V)

Gunilla Roxby Cromvall (V)

Landstingsstyrelsens förvaltning
Administration
Kansliavdelningen
Elisabet Åman

2010-08-24

LS 1003-0199

Åtgärdsplan avseende nationella minoriteter och rätten att använda minoritetsspråk

Stockholms läns landsting är ett förvaltningsområde för det finska språket, men skall även erbjuda möjlighet att kommunicera på de andra nationella minoritetsspråken. Ett förvaltningsområde är ett område där man har rättighet att tala finska, samiska eller meänkieli.

Ny lag

Från och med den 1 januari 2010 gäller ny lagstiftning om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724) och förordning om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:1299).

Målet med minoritetspolitiken är bland annat att ge skydd för de nationella minoriteterna, stärka deras möjligheter till inflytande och stödja de historiska minoritetsspråken så att de hålls levande. Nationella minoriteter är judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar. Minoritetsspråken är jiddisch, romani chib, samiska, finska och meänkieli.

Grundskydd

Alla fem minoriteterna omfattas av den nya lagen. Det så kallade *grundskyddet* innebär att:

- förvaltningsmyndigheter ska vid behov informera de nationella minoriteterna på lämpligt sätt om deras rättigheter
- det allmänna har ett särskilt ansvar för att skydda och främja de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur i Sverige
- barns utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket ska främjas särskilt
- förvaltningsmyndigheter ska ge de nationella minoriteterna möjlighet till inflytande i frågor som berör dem och så långt det är möjligt samråda med representanter i sådana frågor

Särskilda rättigheter

Dessutom gäller *särskilda rättigheter* för finsk-, samisk- och meänkielitalande inom respektive förvaltningsområde; finska för Stockholms läns landsting.

- enskilda har rätt att använda språken vid muntliga och skriftliga kontakter med förvaltningsmyndigheter där ärendet helt eller delvis sammanfaller med minoritetsspråkens förvaltningsområde
- förvaltningsmyndigheter är skyldiga att ge muntligt svar på samma språk samt att på begäran ge en skriftlig översättning av beslut och motivering. Myndigheterna kan bestämma särskild tid och plats där servicen ges på minoritetsspråk.
- förvaltningsmyndigheter ska verka för att det finns tillgång till personal med kunskaper i minoritetsspråken

Stockholms läns landsting är förvaltningsområde för finska språket

Inom Stockholms län är 10 kommuner förvaltningsområden för finska; Botkyrka, Haninge, Huddinge, Sigtuna, Solna, Stockholm, Södertälje, Upplands-Väsby, Upplands-Bro och Österåker. Stockholms läns landsting är per automatik därmed också ett förvaltningsområde för finska och beviljas ett statsbidrag för de merkostnader som lagen kan komma att medföra.

Åtgärder

Varje nämnd och styrelse ansvarar för att inom sitt verksamhetsområde vidta nödvändiga åtgärder så att lagens intentioner uppfylls. Föreliggande åtgärdsplan fokuserar på de skyldigheter som Stockholms läns landsting har som del i förvaltningsområdet för finska och vad som omgående behöver vidtas.

Information

Förvaltningsmyndigheter ska när det behövs på lämpligt sätt informera de nationella minoriteterna om deras rättigheter.

Varje nämnd/styrelse ansvarar för att

- föra ut information och kunskap till landstingets personal om den nya lagstiftningen och vad den medför

- lägga ut information på hemsidor och i annan media om hur, var och när finskspråkiga personer når landstingets verksamheter
- översätta hela eller delar av hemsidor, informationsskrifter, vårdupplysningssidor med mera till finska

Enskildas rätt att använda minoritetsspråk

Varje nämnd/styrelse ansvarar för att

- organisera sin verksamhet på ett sådant sätt att det finns beredskap och rutiner för att möta önskemål från enskilda att använda finska språket
- göra en kartläggning av personalens språkkunskaper i finska, inom vilka enheter och på vilken befattning det finns finsktalande personal
- i samband med detta även inventera om det finns anställda som kan meänkieli och samiska
- informera växeln om var det finns språkkompetens samt på annat lämpligt sätt föra ut informationen i till exempel telefonkataloger, på intranätsidor och på hemsidor
- det finns tillgång till finska tolkar och översättare
- anvisa tid och plats då tillgång finns till språkkunnig personal, tolk eller översättare
- kartlägga vilka typer av ärenden och beslut som förekommer i verksamheten och göra en bedömning av hur de påverkas av den enskildes rätt till bl.a. skriftlig översättning och motivering.

Inflytande och samråd

Enligt lagens 5 § ska förvaltningsmyndigheter ge de nationella minoriteterna möjlighet till inflytande i frågor som berör dem och så långt möjligt samråda med representanter för minoriteterna i sådana frågor.

Varje nämnd/styrelse ansvarar för att

- samråd görs med representanter för minoriteterna i sådana frågor som berör dem särskilt

Rekrytering – personalpolitik

Förvaltningsmyndigheter ska enligt lagens 11 § verka för att det finns tillgång till personal med kunskaper i finska, meänkieli och samiska där det behövs i enskildas kontakter med myndigheten.

Varje nämnd/styrelse svarar för att

- aktivt beakta behovet och kommande behov av personal som behärskar minoritetsspråken. Kunskaper i minoritetsspråken är en fördel för vissa befattningar.

Statsbidrag

Stockholms läns landsting har beviljats ett statsbidrag på 250 000 kr för sina merkostnader under 2010 för sitt arbete med den nya lagen om nationella minoriteter och deras språk. Det kan användas till nya projekt och insatser såsom till exempel:

- organisationsöversyn och förändringar
- skyltning
- informationsinsatser
- översättningskostnader

Uppföljning

Länsstyrelsen i Stockholm och Sametinget har ett gemensamt nationellt uppdrag att samordna de minoritetspolitiska målen, följa upp hur minoritetspolitiken genomförs, redovisa hur lagen följs, synliggöra de nationella minoriteterna och sprida kunskap om deras rättigheter samt fördela statsbidrag.

Länsstyrelsen har ett särskilt och tidsbegränsat uppdrag för den romska minoriteten. Sametinget har ett särskilt uppdrag att skapa och driva en hemsida för de nationella minoriteterna samt vara huvudman för de två samiska språkcentra. Hemsidan har adress www.minoritet.se

Stockholms läns landsting ska vid utgången av 2010 redovisa vad statsbidraget använts till samt på vilket sätt den nya lagens intentioner har genomförts.

Stockholms läns landsting

Utdrag
PROTOKOLL
Sammanträdesdatum
2013-10-22

Justerat tisdagen den 5 november 2013

Justeringen anslogs onsdagen den 6 november 2013

Inger Linge
Conny Andersson
Sven-Erik Köhlin

---

§ 164
Motion 2013:4 av Håkan Jörnehed och Gunilla Roxby Cromvall (V) om Stockholms läns landstings ansvar för de nationella minoriteterna (förslag 70)
LS 1303-0417

Inleddes kl. 13.58. och avslutades kl. 14.02.

I ärendet yttrade sig landstingsrådet Torbjörn Rosdahl och Gunilla Roxby Cromvall.

YRKANDE

1) återremiss av ärendet

Ordföranden ställde proposition om bifall respektive avslag till återremissyrkandet och fann att fullmäktige bifallit yrkandet.

BESLUT

Fullmäktige beslutade

att återremittera ärendet.

Vid protokollet
Elisabeth Angard Levander

Exp.
Landstingsdirektörens stab
Akten